

Aan de gemeenteraad

Datum : 24 februari 2026
Zaaknummer : 4960335
Contactpersoon : Kim van Rooy
Telefoonnummer : 06 25 77 65 17

Onderwerp: Vaccinatiegraad en vaccinatieconsult gemeente Arnhem 2024

Geachte voorzitter en leden,

Graag informeren wij u over de vaccinatiegraad en het vaccinatieconsult in Arnhem en over de vervolgstappen die wij, op basis van actuele cijfers en aanbevelingen van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM), zetten om de vaccinatiegraad en -bereidheid te vergroten.

Inleiding

In 2025 zijn de twee bijgevoegde rapporten over de vaccinatiegraad en de evaluatie over het vaccinatieconsult in Arnhem verschenen.

De cijfers in het **eerste rapport geven de vaccinatiegraad** over 2024 weer en zijn uitgewerkt voor alle vaccinaties die deel uitmaken van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). De nauwkeurigheid van deze cijfers is sinds 2022 afgenomen. Dit komt doordat ouders en jongeren toestemming moeten geven voor gegevensuitwisseling tussen de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Omdat niet alle ouders en jongeren die toestemming geven, is de vaccinatiegraad een onderrapportage van de werkelijke cijfers en ligt deze minimaal op het genoemde niveau.

De cijfers uit het **tweede rapport geven een beeld over de inzet van de vaccinatieconsulten bij eerstgeborenen**. Het betreffen cijfers in de periode van 1 januari 2022 tot en met 30 juni 2025. De cijfers zijn afkomstig uit het digitale kinddossier van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). De JGZ is een onderdeel van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) en helpt ouders en kinderen om gezond en veilig op te groeien.

Belangrijke ontwikkelingen landelijke en regionale vaccinatiegraad

Landelijk is sprake van een dalende vaccinatiegraad, waardoor het risico op uitbraken van infectieziekten toeneemt. Steeds meer mensen kiezen ervoor zich niet te laten vaccineren, wat vaccineren tot een groeiend maatschappelijk vraagstuk maakt. Daarmee is het niet de vraag óf, maar wanneer ook in

Datum : 24 februari 2026
Zaaknummer : 4960335
Pagina : 2

Gelderland-Midden uitbraken zullen optreden. In 2023 was al sprake van landelijke uitbraken van kinderziekten, waaronder een omvangrijke kinkhoestuitbraak, de grootste sinds 1975, waarbij zes baby's zijn overleden.

De afnemende groepsbescherming, als gevolg van de dalende vaccinatiegraad, speelt hierbij een belangrijke rol. Groepsbescherming bestaat alleen als voldoende kinderen en jeugdigen zijn gevaccineerd. Ongevaccineerde kwetsbare kinderen en volwassenen, die om gezondheidsredenen niet kunnen worden ingeënt, zijn dan ook beschermd.

Op basis van de signalen die bij ons bekend zijn, zien we in Arnhem op dit moment geen sprake van uitbraken of een duidelijke stijgende trend van vaccineerbare kinderziekten.

Wel kunnen we het volgende duiden:

- In het afgelopen jaar zijn er enkele gevallen van mazelen gemeld in Arnhem.
- Na de landelijke kinkhoestverheffing in 2024 zijn er het afgelopen jaar ook enkele gevallen van kinkhoest geregistreerd in Arnhem.
- Daarnaast hebben we enkele signalen ontvangen van bofgevallen.

Het gaat hierbij om *incidentele meldingen* en niet om grootschalige uitbraken. De situatie wordt uiteraard nauwgezet gemonitord en de gemeente wordt, indien er sprake is van relevante ontwikkelingen, geïnformeerd.

Rapport vaccinatiegraad in Arnhem

Uit het rapport blijkt dat de vaccinatiegraad voor bijna alle infectieziekten, ten opzichte van 2023, is gedaald. Deze daling komt overeen met de landelijke en regionale trend.

Kinkhoest, Bof, mazelen en rode hond (BMR) en Difterie, tetanus en polio (DKTP)

Het aantal kinderen dat beschermd is tegen kinkhoest is de afgelopen jaren afgenomen. Dit is het gevolg van een lagere vaccinatiegraad bij kinderen en de beperkte vaccinatiegraad van de kinkhoestvaccinatie bij zwangere vrouwen (68%). De DKTP-vaccinatie binnen het Rijksvaccinatieprogramma biedt onder andere bescherming tegen kinkhoest. In Arnhem ligt de vaccinatiegraad voor DKTP in alle leeftijdsgroepen (2, 5 en 10 jaar) onder de WHO vastgestelde norm van 90%. Ook de vaccinatiegraad voor de BMR-vaccinatie in Arnhem blijft zowel bij 2-jarigen als bij 10-jarigen onder de WHO gestelde norm van 95%. Het aandeel 2-jarigen dat volledig is gevaccineerd, tegen zowel BMR als DKTP, ligt in Arnhem onder het landelijk gemiddelde. Dit heeft als gevolg dat de algehele groepsbescherming afneemt.

Humaan Papillomavirus (HPV) en Meningokokken type A, C, W en Y

De vaccinatiegraad voor HPV bedraagt in Arnhem 59% bij 11-jarige jongens en 62% bij 11-jarige meisjes. Ten opzichte van het voorgaande jaar is bij jongens sprake van een stijging, terwijl bij meisjes een daling zichtbaar is. Beide percentages liggen rond het gemiddelde van de landelijke trend.

Datum : 24 februari 2026
Zaaknummer : 4960335
Pagina : 3

Voor de meningokokkenvaccinatie (87%) en de pneumokokken (86%) heeft in Arnhem het merendeel van de 2-jarigen de vaccinatie ontvangen, maar dit aandeel blijft achter bij het landelijke niveau (98%). Bij 15-jarigen is sprake van een lichte verbetering. In 2024 is een groter deel volledig gevaccineerd dan in 2023. Daarmee sluit Arnhem aan bij het landelijke beeld, al blijft de vaccinatiegraad lager dan het regionale gemiddelde.

Samenvattend zien we dat de vaccinatiegraad landelijk, regionaal en in Arnhem daalt. Voor essentiële vaccinaties, waaronder BMR en DKTP, worden de door de WHO gestelde normen niet gehaald.

Gemeente Arnhem in deelgebieden

De vaccinatiegraad verschilt aanzienlijk tussen de deelgebieden binnen Arnhem, waarbij de wijkindeling uit het vaccinatie rapport van de VGGM wordt gehanteerd. Voor zuigelingen ligt de vaccinatiegraad vooral in de wijken Rijkerswoerd, Kronenburg, Vredenburg (RKV), Presikhaaf en Malburgen lager dan in andere Arnhemse wijken. Bij oudere kinderen en adolescenten zien we een vergelijkbaar beeld, aangevuld met het deelgebied Centrum, Spijkerkwartier, Arnhemse Broek (CSA). Daar blijft de vaccinatiegraad eveneens achter. In Noordwest en Noordoost ligt de vaccinatiegraad daarentegen zowel bij zuigelingen als bij kinderen en jongeren relatief hoger.

Rapport evaluatie vaccinatieconsult

Om de vaccinatiegraad in Presikhaaf en Malburgen te vergroten zijn we in 2021 gestart met het aanbieden van vaccinatieconsulten. We vinden het van belang, en het is bovendien onze wettelijk taak, om inwoners van juiste informatie te voorzien zodat zij goed geïnformeerd zijn en op basis daarvan een keuze kunnen maken. In Presikhaaf en Malburgen werden alle ouders van eerstgeborenen uitgenodigd voor een informatief vaccinatieconsult aansluitend op het 4-wekenconsult op het consultatiebureau. In 2024 zijn deze consulten uitgebreid naar meer wijken (Statenkwartier, Arnhemse Broek, Centrum (CSA) en Vredenburg, Kronenburg, Rijkerswoerd VKR). In alle overige wijken wordt op indicatie een vaccinatieconsult aangeboden.

Uit de evaluatie blijkt dat ouders die worden uitgenodigd voor deze consulten ook veelvuldig komen (88,4%). Dat wijst op een hoge acceptatie van het consult. Voor de wijk Presikhaaf waar de consulten sinds 2021 zijn ingezet, zien we een wisselend resultaat in het aantal kinderen die voor DKTP gevaccineerd worden. Het neemt zowel af als stijgt over de jaren. In Malburgen blijft deelname aan deze vaccinatie stabiel. Voor de wijken CSA geldt dat dat er wel een toename is in het aantal kinderen dat zich laat vaccineren en komt in 2025 boven de WHO-norm van 90% uit. In RKV zien we een net zo wisselend beeld als in Presikhaaf. In de overige wijken (Elden-De Laar, Noordoost en -west), waar op indicatie consulten worden aangeboden, zien we een toename van het aantal gevaccineerde kinderen. Daar ligt de vaccinatiegraad boven de WHO-norm.

De medewerkers en ouders waarderen het consult als informatief en nuttig. De indruk bestaat dat het consult helpt om dalingen in vaccinatiestart te beperken. Tegelijkertijd blijft het bereik van

Datum : 24 februari 2026
Zaaknummer : 4960335
Pagina : 4

eerstgeborenen nog beperkt en is het effect op de totale vaccinatiegraad nog niet structureel bewezen. Verdere opschaling en monitoring zijn nodig om de impact te vergroten.

Extra maatregelen om de vaccinatiegraad te verhogen

Om de dalende vaccinatiegraad aan te pakken richten we ons op zowel een regionale als lokale aanpak.

Regionale aanpak

De VGGM benadrukt dat een regionale collectieve aanpak essentieel is voor een effectieve vaccinatieaanpak. Tot op heden was er echter geen overeenstemming bereikt voor één collectief pakket aan maatregelen ter bevordering van de vaccinatiegraad. Daar komt verandering in. In de visie op de publieke gezondheidszorg dat wordt opgesteld met alle gemeenten uit de regio Gelderland-Midden hebben we als gezamenlijk speerpunt dat we de vaccinatiegraad willen vergroten. De manier waarop we hier regionaal op gaan inzetten is nog onderwerp van gesprek. Wel nemen we in deze gesprekken uiteraard de ervaringen, die we in Arnhem hebben opgedaan, mee.

Lokale aanpak

Tegelijkertijd vinden wij de dalende trend dermate zorgelijk dat we in 2026 extra maatregelen nemen om de vaccinatiegraad lokaal te vergroten. We richten ons hierbij op maatregelen die goed uitvoerbaar en relatief snel in te zetten zijn:

- **Uitbreiding van het 18-maanden huisbezoek voor JGZ 0-4 jarigen**
Tijdens het 18-maanden huisbezoek wordt de gezondheid en ontwikkeling van het kind besproken, waarbij ook vaccineren aan bod kan komen. Het 18-maanden huisbezoek werd al uitgevoerd in de wijken Geitenkamp, Presikhaaf, Klarendal, Malburgen en Arnhemse Broek en is verder uitgebreid naar de wijken Rijkerswoerd, Vredenburg/Kronenburg, De Laar, Elderveld en Schuytgraaf. In 2026 breiden we deze huisbezoeken uit naar alle wijken, waardoor we extra inzetten op de gezondheid van kinderen van 0 tot 4 jaar.
- **Doelgroep- en wijkgerichte aanpak voor jeugdigen en volwassenen**
We richten ons ook op jeugdigen en volwassenen. Voor deze inwoners wordt een samenhangend pakket van doelgroepgerichte maatregelen voor 2026 ontwikkeld, die bestaat uit de volgende onderdelen:
 - **Inzet van sleutelpersonen:** we gaan sleutelpersonen inzetten als bruggenbouwers tussen de doelgroep en professionals. Ze begrijpen de behoeften en zorgen van de groep waarmee ze werken en weten deze te vertalen naar de professionals. Vaak zijn sleutelpersonen ook ervaringsdeskundigen. Ze zijn een bekend en vertrouwd gezicht in de wijk, waardoor mensen gemakkelijk naar hen toe stappen met vragen of problemen. We zetten de sleutelpersonen in om het belang van vaccineren te benadrukken en de doelgroep te motiveren om een weloverwogen keuze te maken. Door hun persoonlijke betrokkenheid en verbinding met de doelgroep kunnen zij drempels verlagen en de vaccinatiebereidheid vergroten.

- **Doelgroepgerichte communicatie en voorlichting:** hiermee beogen we de vaccinatiebereidheid te vergroten door informatie aan te bieden die aansluit bij de specifieke behoeften, zorgen en culturele achtergrond van de verschillende doelgroepen.
- **Wijkgerichte aanpak:** We starten in de wijken Presikhaaf en Malburgen waar de vaccinatiegraad het laagst is. De inzet van maatregelen worden op deze twee wijken afgestemd zodat het passend is bij de inwoners.
- We houden vaccineren toegankelijk en laagdrempelig
In Arnhem zijn er meerdere mogelijkheden per jaar om vaccinaties te ontvangen, ook buiten kantoortijden. Voor statushouders en jeugdigen met prikangst of andere indicaties, worden wekelijks regionaal individuele vaccinatiesprekuren georganiseerd. We onderzoeken de mogelijkheden om de vaccinatiemomenten nog toegankelijker te maken.

De extra maatregelen om de vaccinatiegraad te verhogen worden voor minimaal drie jaar ingezet. Een meerjarige aanpak is noodzakelijk, omdat de maatregelen alleen effectief zijn wanneer ze voor een langere periode worden ingezet. Het kost tijd om vertrouwen op te bouwen en misinformatie over vaccineren te verminderen.

Financiën

In het begrotingsprogramma Sport en Gezondheid zijn financiële middelen opgenomen om deze extra maatregelen uit te kunnen voeren. Deze zijn in lijn met de maatwerkafspraken die zijn gemaakt met de GGD.

Vervolg

Het pakket aan extra maatregelen wordt verder uitgewerkt en de resultaten hiervan zullen gemonitord en geëvalueerd worden. Op basis van de evaluatie zullen we, indien nodig, bijsturen.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

P. Sennema

A. Marcouch

Bijlagen:

- Rapport Vaccinatiegraad Gemeente Arnhem 2024
- Rapport Evaluatie vaccinatieconsult Gemeente Arnhem 2024